

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7.

Fylke Buskerud

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Uvdal

Emne: Skav

Bygdelag: Kyrkjebygda

Oppskr. av: Anna Samuelsen

Gard: Grøtjorden

(adresse): Skogheim Uvdal

G.nr. 61 Br.nr. 5.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Etter eige røynsle og
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
 Gunhild Amundsen 72 aar. fhv. budeie

SVAR

1.

Me ha røskefor, Drøslauv, Hakkelaug, rispelaug, og ~~haz~~ haabalgras. Det siste er slikt gras ein luggar upp av potetaakereno. 1. dei ~~se~~ sjule det ell' riste melle av det aa turke det. Navnet kjem vonleg av at det vert sankt i "haaballen" (tia millom vjaronne og slaatten)

Noko sammanavn for skav, beit og brom kjenne me ikkje.

3.

Eg sjev, eg skov, e g ha skave, e g ska skaavaa.

4. Skav har vore mykje bruka her,

no bruka, det mindre. Me kalle det for skav. Det bli mest rekna for hjelpefor i vanskelege aar. Dei gamle meinte og at dyran vart tykmjelte av skav, soleis var det jevt for, likeins er det med beit og brom, det er nok ikkje berre ei gamal tru.

5.

Det beste treslaje til skav si dei er raun, men den er det lite av, so bjørt vert mest bruga. Likeins osp, men den kan ikkje brukas i nokon mengde, ellers sett den smak paa mjølkje. Or vet ~~og~~ bruka, ^{og hegg} lind ~~og~~ ha me ikkje og alm har me tå trea av i heile bygda.

6.

Skav ell' skjevla nytta om eit sers treslag ha me ikkje.

7.

3529

7.

Me har her og eit rim som handla om skavtre:

Ospa gjøe '
Raun føe ,
Sylju svelta
og viæren velta.

Det er nok det samre verse som i sp. 7 som jeng ette seg.

8.

Heile buskapen, ku, sau, gjeit fek skav, men ikkje hesten .Skav fek dei sosnart dei hadde faat heim noko ves aa skava av. Skave fek dei jamnaste i byttu mæ lite varmt vatn iblanda, dei lika det so godt slik, osso vart det ikkje burttynt. Somme kjyr lika mindre oreskav, men ihop med ana skav aat dei det nokk.

9.

Kjyrene auka i mjølk naar dei fek skav. Og det vart stivare fløiteog fint gult smør. Fek dei formykje osp i skave sette det ein liten beisk smak paa mjølkje.

10.

Dei skjev den veen dei ska bruke til huse t.d. beitelaa~~ng~~, naar dei ha saga den upp? Hesjeveen vart ikkje skave, til hesje vart nesten aldrig bruka lauvved.

11. og 12 fell burt, har ikkje noko sers ~~a~~ navn paa noko av det. 13 Gjærningsordet marka er ukjendt .

14.

Langfredag var det ikkje utruleg aat dei henta skavved paa fastandæ hjarta, hvis dei ikkje hadde ana for seg .

15. Med skavinga helt karfolka seg ved pisten inni stugo om kvellan

16.

til aa skava med bruka dei tollekniv, ljaabrøt, ~~skavkniv~~ skavkniv og kvasomhelst lagleg hambø dei hadde forhand, so noko sers hambø vart ikkje snakka om.

17. bruka dei skavkniv mad skaft i begge

enda skov dei vanleg te seg , med tollekniv skov dei ifraa seg. Ein skavkniv var det mest vanlege. Den var helst laga av ljaa ell' sjyru ell' lauvknivbrøt. med haandtak i begge enda. I gamal tid var det vel helst brøt av gamle tynsleljaa dei hadde dengaang ikkje anaserdu.

17.

Naar dei skov her seffe dei berre den eine endin av skavveen mot golve og helt det med leggan, noko sers skavkrakk kan ingen hukse. Det var ofte bora eit høl i den eine endin paa ein almindeleg stugukrakk, men det vart bruka til aa setta "vindegaanje" i naar ein skulde nyste upp ein hespil. 18. fell burtørdet skavhæl er ukjend.

19.

Naar ein sjæv sitt ein paa ein almindeleg stol ell' krakk Sjev ein tjukke tre sjev ein til seg , men er de/smaa kjeppar helt ein kniven med eggen fraa seg og dreg kjeppen til seg. med den eine handa.

20.

Skalla
Det bli skavved, naar den er skave.

21. Det ein sjev av vert *Skalla* skav.

22.

Veden ein skjev er helst av store tre, og lengda er ettersom dei har romm inni stugo, la 2 meter, større og mindre ettersom det høver til, naar dei hogg up veen i beite-laane. Til husved vert ñ so saagaa lagleare seinare . Tunne kjeppa vert mindre bruka til skavved, dei har for det meste hrøtera skave sjøl enten dei er ute ell' beite blir kasta inn i baasen til dei.

23 fell burt, noko navn paa slike kjeppa ha me ikkje. 24.

Noko av vedlaje ska ikkje fylje med skave . Sjølsagt er ikkje alle like flinke til aa skava, men om kjyrene gjer

nokon forskjell paa folk isomaate har ikkje hjemmels-
kvinna Gunhild Amundsen nokon sers tru paa.

25.

Veden som er avskaved er sjølsagt god til baksteved, men
den vert no bruka der dei best har bruk for n' .

26.

Dei brukan vel mindre skav no ell' før, men slutt
paa det er det ikke. Minting de ikkje har spurt om, men som
eg vil seia er at sjølsagt paa bjørka fletta dei nevera
av tree før dei skava borken , soleis var bjørka best aa
skava i søvjetia, daa det var lettaste aa faa av nevra, men
den maatte alltid ayenten den satt laust ell' fast.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Børingar av somme ord

Ly saaga ned, ha saaga

sa saaga

*2 fletta 2 sa fletta 2 ha
fletta, 2 fletta never.*

3529